

Inbreng Vogelbescherming t.b.v. het coalitieakkoord
Aan: de informateur t.a.v. de onderhandelende partijen

Geachte heer/mevrouw,

Allereerst van harte gefeliciteerd met de verkiezingsuitslag en uw zetel in de Provinciale Staten. Vóór de verkiezingen heeft Vogelbescherming Nederland inbreng geleverd op uw verkiezingsprogramma. Nu de stemmen zijn geteld, geven we graag nog een aantal punten mee voor het te sluiten coalitieakkoord.

Inleiding

De komende vier jaar worden voor vogels en natuur erg belangrijk. Het leefgebied van vogels als grutto, veldleeuwerik en patrijs staat onder grote druk, onder andere door intensieve landbouw en klimaatverandering. Samen met droogte en een slechte waterkwaliteit en bodemgezondheid leidt dit tot een verdere achteruitgang van de biodiversiteit. Vogels hebben gezonde ecosystemen nodig om te floreren en dit geldt net zo hard voor mensen. Zo komt zonder een verscheidenheid aan planten, insecten, vogels en andere dieren onze voedselvoorziening in gevaar. Bovendien hangt onze gezondheid nauw samen met die van de natuur. We hebben schoon water en schone lucht nodig en een natuurinclusieve leefomgeving is goed voor fysieke en mentale gezondheid. In deze brief geven we graag een aantal punten mee om het tij te keren en te zoeken naar duurzame oplossingen in schaarse ruimte.

Gebiedsprocessen

Op dit moment wordt er in meer dan honderd gebiedsprocessen met allerlei betrokkenen gesproken over het maken van afspraken om de NPLG-doelen te halen. Vogelbescherming vindt het belangrijk dat we een duurzame oplossing vinden, met als basis robuuste natuur met een grote biodiversiteit. Onderdeel hiervan is het verbeteren van bodemkwaliteit, essentieel om ook in de toekomst nog in Nederland te kunnen boeren. Voor boeren is het bovendien belangrijk dat maatregelen om de natuur te herstellen gepaard gaan met financiële maatregelen die hen een aantrekkelijk toekomstperspectief bieden. Om verdere achteruitgang van de natuur tegen te gaan en om de onzekerheid bij boeren weg te nemen, is het voor nu van groot belang dat we zo snel mogelijk aan de slag gaan. Twee instrumenten kunnen hierbij helpen: Basiskwaliteit Natuur en landschapsgrond.

Basiskwaliteit Natuur (BKN)

Ook buiten de beschermde natuurgebieden staat onze biodiversiteit onder druk. Voorheen algemene soorten als kievit, scholekster en ringmus gaan nog steeds achteruit. Naast stikstofreductie is er ook op het gebied van klimaat, water en biodiversiteit werk aan de winkel. Een nuttig instrument om hiermee in de gebiedsprocessen aan de slag te gaan, is Basiskwaliteit Natuur.¹ Vogelbescherming heeft dit begrip geïntroduceerd om ervoor te zorgen dat algemene soorten algemeen blijven. Om dat te bereiken moeten we niet alleen de natuurkwaliteit in natuurgebieden verhogen, maar juist ook daar buiten. Basiskwaliteit Natuur biedt een nuttige tool om overal in Nederland, zowel in de stad als het landelijk gebied, een minimumniveau van natuurkwaliteit te bereiken.² Dit draagt bij aan alle hierboven genoemde opgaven. Andersom is

¹ Het kabinet verwijst hier ook naar in haar 'Handreiking voor de gebiedsprogramma's NPLG', [Handreiking voor de gebiedsprogramma's Nationaal Programma Landelijk Gebied | Publicatie | Rijksoverheid.nl](#).

² We hebben per provincie voor het agrarisch en stedelijk gebied een handreiking gemaakt om hieraan voor vogels nader invulling te kunnen geven. Zie: <https://www.vogelbescherming.nl/basiskwaliteitnatuurprovincies>.

het zonder Basiskwaliteit Natuur onmogelijk om alle doelen te bereiken. We roepen u op Basiskwaliteit Natuur in te zetten bij de gebiedsprocessen om ervoor te zorgen dat uitdagingen op onder meer natuur, water en klimaat binnen uw provincie zo effectief mogelijk te lijf worden gegaan. En, voor zover dat nog niet het geval is, om Basiskwaliteit Natuur te verankeren in uw provinciale omgevingsvisie.

Landschapsgrond

Een van de kansrijke instrumenten uit het NPLG voor boeren die willen extensiveren, is de inzet van een tussenvorm van landbouwgrond en natuurgrond: landschapsgrond. Grond wordt afgewaardeerd met een kwalitatieve verplichting en de boer wordt hiervoor gecompenseerd. Landschapsgrond blijft in agrarisch eigendom en mag voor agrarische doeleinden gebruikt worden, mits extensief. Door de grond op deze manier te gebruiken, wordt het leefgebied van kwetsbare soorten zoals de scholekster en grutto vergroot en komen de doelen van de Vogel- en Habitatrictlijn dichterbij. Landschapsgrond kan worden ingezet voor de versterking van het Agrarisch Natuurbeheer (ANLb), om het Aanvalsplan Grutto en het Aanvalsplan Landschap uit te voeren. Het biedt bovendien de mogelijkheid voor boeren om een goede boterham te verdienen met bijvoorbeeld weidevogelbeheer of beheer van landschapselementen. Kortom, het instrument is van groot belang voor boeren die vogel- en natuurvriendelijk willen boeren. Wij nodigen u dan ook uit om als ambitie in uw coalitieakkoord op te nemen dat uw provincie actief aan de slag gaat met de toepassing van landschapsgrond.

Energietransitie

Naast de uitdagingen in het landelijk gebied en de toekomst van de landbouw staat de provincie ook aan de lat als het gaat om het maken van keuzes in schaarse ruimte en het integreren van de energietransitie daarin. Vogelbescherming is groot voorstander van de energietransitie, mits er gekozen wordt voor echt duurzame oplossingen. Groene energie die ten koste gaat van de natuur is niet groen. We pleiten dan ook voor verantwoorde keuzes als het gaat over nieuwe locaties voor energieopwekking via wind en zon. Van belang is dat de provincie zorgt dat belangrijke vogelgebieden, waaronder Natura2000, het Natuurnetwerk Nederland, beschermde weidevogelgebieden en hun directe omgeving worden ontzien. Daarnaast zien wij een stimulerende rol weggelegd voor de provincie als het gaat om de opwekcapaciteit via zon op dak te verhogen. Door verhoogde inzet op energiebesparing met behulp van afrekenbare doelstellingen, zoals via betere isolatie van woningen en andere gebouwen en innovaties in de industrie, kan de groei in de energiebehoefte worden afgeremd of zelfs gestopt.

Conclusie

Het is belangrijk dat we tegenstellingen overbruggen en samen in actie komen en focussen op wat wél kan. Een gezonde bodem, schoon water, schone lucht en gezonde biodiversiteit is belangrijk voor het perspectief van natuur én boer, en een voorwaarde voor een aangenaam leven voor ons allemaal. Graag denken wij hier de komende vier jaar met u over mee. We nemen daarvoor binnenkort contact op.

Met hartelijke groet,

Floris Italianer
Directeur Vogelbescherming Nederland